

Základy fonetické transkripce

současné standardní němčiny

Použitá transkripce vychází z typu fonetické transkripce IPA podle nového výslovnostního slovníku Deutsches Aussprachewörterbuch z roku 2009.

Fonetická transkripce prošla od počátků prvních návrhů pokusu o záznam mluveného jazyka pomocí písemného přepisu složitým a zajímavým vývojem, než se začala ve 20. stol. používat **mezinárodní transkripce IPA**.

Současný nový výslovnostní slovník **Deutsches Aussprachewörterbuch** byl vydán v prosinci 2009 a je závazný pro všechny německy mluvící země. Tento poslední výslovnostní slovník byl zpracován pod vedením významných fonetiků z univerzity v Halle. Vydání slovníku předcházelo dvacet let výzkumu a zpracovávání údajů spočívajících na rozboru výslovnosti německých rodilých mluvčích (celkem 1600) ze všech oblastí SRN.

Při porovnání použité formy fonetického přepisu IPA v Deutsches Aussprachewörterbuch se staršími výslovnostními slovníky je možné v současné německé standardní výslovnosti velmi dobře vysledovat poměrně značné tendence k postupující redukci především u všech nepřízvučných slabik.

Výslovnost vokálů

V oblasti redukovaných vokálů se při přepisu vokalizovaného / r / v případě jeho neslabičné formy užívá znak pro vokalizované [ɐ] pouze jako horní index.

Např.: der [de:^ɐ], Uhr [u:^ɐ], vier [fi:^ɐ]
! ale Jahr [ja:^ɪ], Jahrhundert [ja:^ɪh'ʊndɛt]

Výslovnost diftongů

Dokladem větší redukce je i nová forma přepisu všech německých diftongů. Druhý vokál je vždy přepisován pouze jako neslabičný.

Např.: nein [naɪn]
neu [nɔɔ̯]
Frau [fʁaʊ̯]

Výslovnost konsonantů

V oblasti konsonantů je vždy důsledně značeno oslabení znělosti u znělých (párových i nepárových) konsonantů vlivem progresivní asimilace, tzn. že je zde značená tendence k větší napjatosti (tzn. fortizaci) německé artikulace.

Např. ɸ, ɸ̰, ɡ̰, ʒ̰, ʎ̰, kʎ̰ ale také ɸ̰, ʝ̰, ʒ̰

Pro přepis výslovnosti konsonantu / r / se již užívá pouze znak pro zadní třené [ʀ], předojazyčná forma výslovnosti se již neužívá. Jako horní index se kromě toho užívá přepis pro toto [ʀ] ve slabikách po krátké samohláске.

Např.: rot [ʀo:t], Mähren [m'ɛ:ʀən]
Turm [tʊ^ʀm], dort [dɔ^ʀt]

Nepřízvučné předpony er-, ver-, zer- se přepisují: [ɐ], [fɐ], [tsɐ]

Přízvuk (hlavní i vedlejší) se značí ve slabice vždy až před vokálem. tzn. před jádrem slabiky.

Všechny uvedené změny v současné německé výslovnosti plně odpovídají tendencím, které lze zaznamenat v celkovém vývoji němčiny již od počátků kodifikované formy tohoto jazyka v období tzv. staré horní němčiny v letech 650 -1050.

Pro české rodilé mluvčí znamenají tyto změny i nadále postupně se zvětšující rozdíly mezi charakterem české a německé výslovnosti.

Zeichen der Lautschrift für die deutsche Aussprache

phonetische Umschrift IPA/API

a	hat	hat	ŋ	singen	ziŋ
a:	Bahn	ba:n	o	Moral	mor'a:l
ɐ	der Lehrer	de: ˢ l'e:ɾɐ	o:	Sohn	zo:n
ã:	Restaurant	ɾestor'ã:	ɔ	Post	pɔst
aɛ̃	kein	kaɛ̃n	ø	Fondue	fø'd'y:
aɔ̃	auch	aɔ̃x	ø:	Ökonom	økon'o:m
b	Ball	bal	œ	Öl	ø:l
ç	ich	ɪç	œ̃:	zwölf	tsyœlf
d	dann	dan	ɔœ̃	Parfum	pa'f'œ̃:
dʒ	Gin	dʒɪn	p	neu	nɔœ̃
e	Methan	met'a:n	pf	Pakt	pakt
e:	Tee	te:	s	Pfahl	pfa:l
ɛ:	spät	ʃpɛ:t	ʀ	Rad	ɾa:t
ɛ̃	Mensch	mɛ̃nʃ	ʃ	groß	gʀo:s
ẽ:	Refrain	ɾefɾ'ẽ:	ʒ	Schule	ʃ'u:lə
ə	Junge	j'ʊŋə	t	tun	tu:n
f	Fass	fas	ts	Zahl	tʃa:l
g	Gast	gast	tʃ	Deutsch	dɔœ̃ tʃ
h	Hand	hant	u	kulant	kul'ant
i	vital	vit'a:l	u:	Hut	hu:t
i:	viel	fi:l	ʊ	und	ʊnt
ɪ	Tisch	tɪʃ	ʊ̃	aktuell	aktʊ'ɛl
ï	Lilie	l'i:lʲə	v	was	vas
j	ja	ja:	x	Buch	bu:x
k	kalt	kalt	y:	früh	fɾy:
l	Licht	lɪçt	ɣ	Etui	ety'i:
l	Nebel	n'e:bɫ	Y	füllt	fYlt
m	Macht	maxt	z	Hase	h'a:zə
n	nein	naɛ̃n	ʒ	Genie	ʒen'i:
n	baden	b'a:dŋ	ʔ	Beamte	bə'ʔamtə
ŋ	lange	l'aŋə			

Diftongy byly ve slovníku DUDEN Band 6 transkribovány: [ai], [au], [oy].

Pozdější přepis měl podobu:[ae], [ao], [oø].

Dalšími znaky používanými při fonetickém přepisu jsou např.:

- : označení délky vokálu
- ˈ hlavní přízvuk
- ˌ vedlejší přízvuk
- ~ označení nazálních vokálů
- ˘ označení neslabičných vokálů
- | označení slabičných konsonantů
- označení pro oslabení znělosti znělých konsonantů vlivem progresivní asimilace

ʃ	m	i:	t	z	ɪ	ŋ	ə	n	b	u:	x	b	y:	ç	ɐ
Sch	m	ie	d	s	i	ng	e	n	B	u	ch	B	ü	ch	e r

Z uvedeného srovnání vyplývá rozdíl mezi písemnou ortografickou podobou a fonetickým přepisem (zvukovou formou) vybraných příkladů.

Porovnejte transkripci uvedených slov:

kennen	x	können	
Möhren	x	Mähren	
vier	x	für	
lesen	x	lösen	
müssen	x	missen	
zehn	x	Zähne	
Meer	x	mehr	
Lehre	x	Lehrer	
brauchen	x	Bräuche	
schon	x	schön	
versagen	x	vorsagen	
zerreißen	x	verreisen	
verteilen	x	erteilen	
lügen	x	liegen	
Bären	x	Beeren	

Die M A U S ist

	AU	
	AU	
L	AU	B
	AU	
	AU	
R	AU	M
	AU	
	AU	
B	AU	CH
	AU	
	AU	
R	AU	S

Das Rätsel wird gelöst, wenn man in jeder Zeile einen Buchstaben ändert, d.h. die passenden Phoneme sollen gefunden werden.

Fernsehen

Georg Bydlinski

Nachrichten.

Liebesgeschichten.

Sport.

Ein Krimi mit Mord.

Wetterbericht.

Programmübersicht.

Schlagerparade.

Werbung für Schokolade.

Bombenkrieg.

Volksmusik.

Kurz vor zwölf

schalte ich aus.

Plötzlich ist's ungewohnt still im Haus.